

PAVASARIO SAULĖJ

Kaip akys po verksmo nusišvietė dienos.
Pavasario saulė – viešnia nuotaikinga:
Nei sprogstančio džiaugsmo, nei žydinčios meilės
Gėlių pumpuruose jaunatvei nestinga.

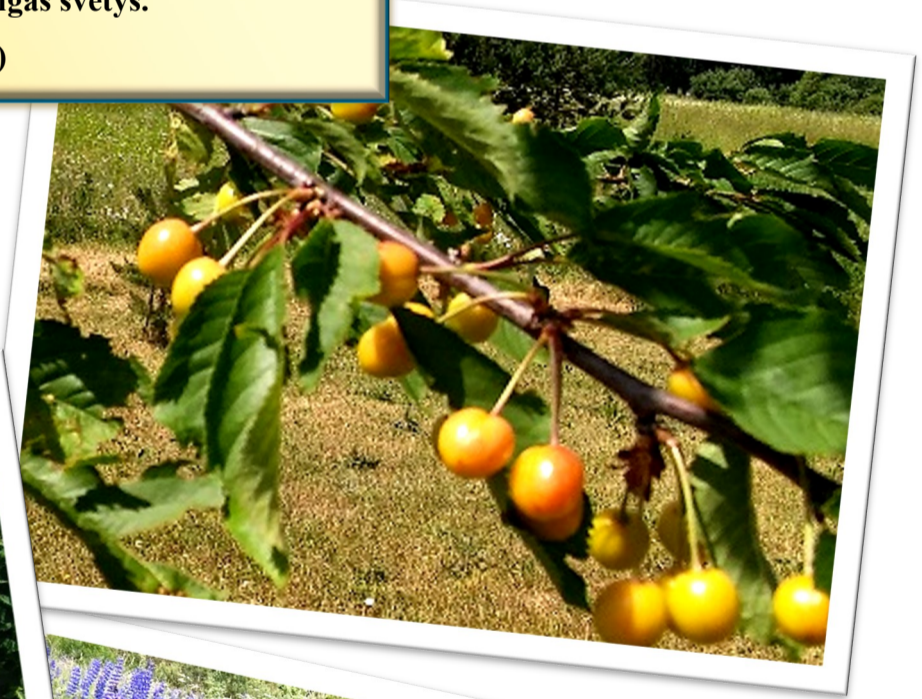
Išeik tik į lauką, kur didelis vėjas
Kvapia šiluma tave perpūs kiaurai –
Ir jau nebžinosi, kam siela tau svaigsta
Ir kam savo lūpas šypsniu pradarai.

Tik eisi ir eisi per žydinčias pievas,
Aidais šimtastygiais dūzgenančiu plotu –
Gal pamiršto draugo, gal sutikto žvilgsnio,
Gal laukiamos meilės tu eisi ieškotų?

Platumas ir laisvė erdvių spinduliuotų,
Kaip bitę, žieduose tave paskandys, –
Ir gersi apsvaigęs meilingąjį džiaugsmą
Pavasario saulės laimingas svetys.

(V. Mykolaitis-Putinas)

Šiame „Klaustuko“ numeryje skaitykite apie [netradicinio ugdymo dieną](#) „Biotechnologija“, apie [mąstymo mokyklos kūrimą](#) bei [gimnazijos muziejų](#) [saugoma seną knygą](#). Taip pat kviečiame susipažinti su [jaunuju žurnalistu interviu](#). Paskaityti [abiturientų mintis](#) bei [jaunuju literatu kūrybą](#).

NORIU PAŽINTI. NORIU ŽINOTI. NORIU SUPRASTI.

Gegužės 18 dieną mūsų gimnazijoje vyko netradicinio ugdymo diena „Biotechnologijos“. Ši diena skirta biologinių, cheminių, fizikinių reiškinių, procesų biotechnologijoje nagrinėjimo, kūrimo ir jų taikymo aktualioms šiuolaikinio gyvenimo problemoms spręsti, mokinių gebėjimams ugdyti, siekiant paskatinti domėjimąsi gamtos mokslais.

Biotechnologija – tai gyvosios gamtos ar jų dalių panaudojimas praktiniais tikslais, įskaitant manipuliacijas su DNR, siekiant pagaminti naują produktą arba jį perdirbti, panaudoti konkrečiam tikslui.

Daugelis mokytojų šią dieną integravo biotechnologijų temas į savo dalykų pamokas, o mokiniai kūrė įvairius mąstymo žemėlapius, geriausieji iš jų „nukeliavo“ į stendą.

Biologijos mokytoja S. Zalitienė su 5-6 klasių mokiniais žiūrėjo ir aptarė animacinį filmą „GMO“, su dešimtokais diskutavo tema „Biotechnologijos – draugas ar priešas?“, L. Krinickienė su vyresniais mokiniais atliko praktinį darbą laboratorijoje - išskyrė DNR iš vaisių (braškių, persikų) ir kartu su informacinio centro vadove L. Lukšiene vedė pamoką „Apie biotechnologijas Lietuvos leidiniuose“.

Chemijos mokytoja K. Brazdžiuvienė su I gimnazinių klasių mokiniais sprendė, kaip pasitelkiant biotechnologijas galima išvalyti nuotekų vandenį.

Mokytojos E. Šišenina ir D. Bartkienė integravo fizikos ir chemijos pamoką „Dalelių fizikos praktinis taikymas“ ir su 1b klasės mokiniais aptarė, iš ko gaminamas bulvių traškučių pakelis, apie daržoves, „nuplautas spinduliais“ ir kt.

Fizikos mokytojas A. Storta su 2c, 2b nagrinėjo, kaip mažinti aplinkos taršą pasitelkiant fermentus.

Technologijų mokytojos R. Kondrotienė su septintų klasių mokiniais analizavo, kas bendra tarp naminės varškės ir jogurto, o R. Aziulevičienė su šeštos klasės mokiniais gamino natūralų jogurtą.

Geografijos mokytoja V. Kalvaitienė su mokiniais analizavo naminės duonos naudą, I. Matijošaitytės mokiniai kūrė mąstymo žemėlapi.

Lietuvių kalbos mokytoja E. Lenkauskienė su 8d klasės mokiniais ragavo pieniškus ledus, kuriuose taip pat gausu pieno bakterijų, ir analizavo temą „Biotechnologijos lietuvių etnokultūroje“.

Anglų kalbos mokytoja J. Budvydienė su mokiniais diskutavo apie biotechnologijų naudą ir žalą.

Istorijos mokytojos D. Janutaitienė ir V. Narvidienė kalbėjo su mokiniais apie fermentaciją.

Žmogaus saugos mokytoja B. Aliukonienė su penktokais analizavo antibiotikų naudą ir žalą. Taip pat ir daugelis kitų bendruomenės narių buvo aktyviai įsitraukę į šios dienos veiklas.

Renginiai vyko ir pertraukų metu. 6c klasės mokiniai pertraukų metu pristatė biotechnologijų šakas, kurios skirstomos pagal spalvas. Antro aukšto fojė iškabinti geriausi mokinių darbai GMO ir Biotechnologijų temomis.

Gimnazijos valgykla taip pat įsitraukė į Biotechnologijų dieną: buvo kepami mieliniai blynai – klasikinės biotechnologijos produkto pavyzdys.

Nuo pat ryto 305 kabinete intensyviai vyko ir „Mobiliosios bioklasės“ tiriamieji biotechnologijų darbai. Mokinių nuomone, „Mobiliosios bioklasės“ edukacija padėjo suprasti, kad biomokslai yra labai plati bei be galo įdomi mokslo šaka, o atlikta tiriamoji veikla ne tik smagi, bet ir praplėtė akiratį, paskatino daugiau sužinoti, mokytis, skirti daugiau laiko gamtos mokslams.

Šiek tiek mokinių nuomonių:

„Labai patiko, buvo įdomu atlikti tyrimus, išbandyti naujausias tyrimo priemones. Visi tyrimai pavyko! Buvo labai smagi ir jauki aplinka. Geriausias penktadienis mokykloje!“ (Gabija Žukovaitė, 3b)

„Labiausiai patiko atlikti elektroforezę, sužinojau daug naujo ir įsitikinau, kad savo ateitį noriu sieti su biologija ir chemija.“ (Alicija Krasavceva, 3c)

„Tokia interaktyvi ir mokslinė veikla man yra pirma gyvenime. Nauja patirtis leido iš naujo peržvelgti būsimos ateities planus.“ (Austėja Albertavičiūtė, 8a)

Gamtos metodinė grupė dėkoja visiems prisidėjusiems prie šios dienos paminėjimo!

Kristina Brazdžiuvienė, chemijos mokytoja

Mąstymo mokyklos kūrimas TVDG

Jau kelias savaites mokymosi procese mokiniai gali pastebėti pokyčius. Lentose padaugėjo grafinių schemų, kurios dar vadinamos mąstymo žemėlapiais, įprastas atsakinėjimas raštu į klausimus papildomas užduotimis, skatinančiomis ieškoti ryšių. Daugiau dėmesio skiriama tarpdalykinei integracijai.

Kartais mokiniai nustemba: „Visur dabar tie mąstymo žemėlapiai, kas mokytojams pasidarė?“ Lankydami keliose Anglijos mokyklose, kuriose dirbama naudojant mąstymo žemėlapius, įdiegti mąstymo įpročiai, mokytojai pastebėjo, kad informaciją mokiniai įsisavina lengviau, žino, kokią strategiją pasirinkti, ugdomi aukštesni mąstymo gebėjimai, todėl gimnazijos taryba priėmė sprendimą kurti mąstymo mokyklą.

Mokytojai taip pat mokosi. Dalis mokytojų dalyvauja projekte „Mąstau, veikiu - mokausi“, mokymus veda Mąstymo mokyklos lektorė Giedrė Leščickienė.

Gauta informacija, gerą patirtimi dalijamasi su visais mokytojais. Balandžio 23 dieną, po šešių pamokų, gimnazijos aktų salėje projekto dalyviai kolegoms pristatė kelis mąstymo žemėlapių tipus, mokytojai pabandė patys juos taikyti. Taip pat mokymų metu mokytojai buvo supažindinti su šešiolika mąstymo įpročių. Mąstymo įprotis – visuma, kurią sudaro įgūdžiai, požūriai, patirtys. Pateikiu mąstymo mokyklos mokymus vedančios lektorės Aurelijos Čebalienės sudarytą mąstymo

įpročių atmintinę:

1. Atkaklumas (atkaklus tikslo laikymasis, rezultatų siekimas ieškant būdų judėti į priekį);
2. Impulsyvumo valdymas (ramus, apgalvotas elgesys);
3. Nuoširdus ir empatiškas klausymasis (savo protinės energijos skyrimas kitų idėjoms ir mintims, kitų požiūrio ir jausmų supratimui);
4. Mąstymo lankstumas (gebėjimas matyti alternatyvas, apsvaistyti įvairias galimybes);
5. Mąstymas apie savo mąstymą, t. y. savo mąstymo refleksija (savo minčių, strategijų, jausmų, veiksmų supratimas ir jų poveikis kitiems);
6. Tikslumo siekimas (geriausių rezultatų siekimas, aukštų standartų užsibrėžimas, būdų nuolatos tobulėti paieška);
7. Klausimų kėlimas ir problemų suvokimas (problemų, kurias reikia spręsti paieška);
8. Turimų žinių taikymas naujose situacijose (praktinis naudojimas to, kas buvo išmokta);
9. Aiškus ir tikslus mąstymas bei bendravimas (aiški kalba bendraujant žodžiu ir raštu, vengiant apibendrinimų, iškreipimų, netikslumų);
10. Duomenų surinkimas visais pojūčiais (skoniu, lytėjimu, kvapu, klausa, rega – naudojantis visomis gamtos suteiktomis galimybėmis);
11. Kūryba, vaizduotė, inovacijos (naujų ir neįprastų idėjų išbandymas, originalumas, laisvumas);
12. Reagavimas su nuostaba ir pagarba (paslaptingo, intriguojančio pasaulio atradimas);
13. Atsakingas rizikavimas (nuotykių paieška, naujų dalykų išbandymas);

14. Humoro jausmas (rasti tai, kas netikėta, žaisminga, smagu, gebėjimas pasijuokti iš savęs);
15. Mąstymas drauge (gebėjimas dirbti ir mokytis kartu su kitais, komandoje);
16. Atvirumas nuolatiniams mokymuisi (mokytis iš patirčių, didžiulius, bet likti kukliam, pripažįstant, kad yra dalykų, kurių nežinome, atsispyrimas sąstingiumi).

Dirbdami grupėse mokytojai analizavo, kas yra būdinga kiekvienam mąstymo įpročiui, kokiose situacijose tas įprotis padeda. Pamažu gimnazijoje bus įvesti visi šešiolika įpročių. Kartu su gimnazijos vadove Jolanta Martynceviene mokytojai svarstė, kokie gi mąstymo įpročiai yra svarbiausi šiuo metu, nuo ko pradėti. Kiekvienas mokytojas pasižymėjo po penkis mąstymo įpročius. Buvo sudaryta pasirinkimų dažnių lentelė. Pradėsime ugdyti ir ugdytis atkaklumą, sieksime valdyti impulsyvumą, mokysimės nuoširdžiai ir empatiškai klausytis, mąstysime apie savo mąstymą, mąstysime drauge ir naujose situacijose prisiminsime, ką jau mokame, taikysime turimas žinias. Vis dažniau girdėsime žodį „atkaklumas“. Tai nuoseklus užduoties įgyvendinimas nepaisant to, kad nėra aišku, kada bus pasiektas rezultatas. Šiuo mąstymo įpročiu pradedamas veiksmingesnio mąstymo ugdymo kelias. Tegul mokyklos šūkis „Mums pakeliui“ lydi ir šioje kelionėje.

Mąstymo mokyklos kūrėjų komandos vardu

**Gintarė Padvelskienė,
lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja**

NORIU PAŽINTI. NORIU ŽINOTI. NORIU SUPRASTI.

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos laikraščio „Klaustukas“ jaunieji žurnalistai 2018-04-27 turėjo galimybę pabendrauti su 24-osios Lietuvos mokinių dailės olimpiados dalyviais (mokiniais, mokytojais, organizatoriais, vertintojais). Truputis interviu informacijos...

Kalbinti mokiniai mąstė, ar savo ateitį planuoja sieti su menu, kodėl dalyvavo olimpiadoje, koks dailininkas yra jų įkvėpėjas, koks meno stilius jiems patinka.

„Planuoju ateitį sieti su menu, nes norėčiau būti architektu. Atvykau čia paskatintas mokytojo. Mano mėgstamiausias dailininkas yra Van Gogas.“ (Rytis Gliožeris, Skuodo rajono Mosėdžio gimnazija)

„Norėčiau būti grafikos dizaineriu. Mano mėgstamiausias dailininkas Van Gogas. Esu čia paskatintas mokytojo (bet ir pats norėjau). Patinka secesini meno stilius. Dailė man yra lobis, nes joje turi jausti menui meilę.“ (Gabrielius Leščinskas, Šiaulių rajono Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija)

„Ateity norėčiau būti animatorė arba dizainerė. Mėgstamiausio menininko kaip ir neturiu, man labiau patinka youtube video kurėjai/ animatoriai. Mano mėgstamiausias meno stilius mixmedia, tada galiu eksperimentuoti: pieštukas, guašas, markeris ar net truputėlis flomasterių. Didžiausia problema, su kuria susiduriu, - idėjų stygius. Tada padeda žvilgsnis pro langą.“ (Vaiva Barzdenytė, Kupiškio Lauryno Stuokos – Gucevičiaus gimnazija)

„Norėčiau sieti savo ateitį su menu, tačiau man patinka ir muzika, ir dailė, todėl sunku pasirinkti viena iš šių sričių. Mano mėgstamiausia dailininkė yra Kristina Norvilaitė.“ (Emilija Šlepetytė, Ukmergės Antano Smetonos gimnazija)

Pavyko pakalbinti ir kelis mokytojus, vertintojus, organizatorius.

Petronė Sekonienė (mokytoja), Zarasų Meno mokykla.

Kokį įspūdį jums paliko Trakų Vytauto Didžiojo gimnazija?

Aš pirmą kartą jūsų gimnazijoje ir (kaip dailės mokytoja) pamačiau, kad esate labai kūrybingi. Labai smagu, kad sugebate perduoti savo tradicijas iš kartos į kartą, kad labai gerbiamos senosios tradicijos. Ir vien tik aplinka visa tai parodo — ne kiekviena gimnazija tai turi. Esu mačiusi daug mokyklų, kurios tuščios, šaltos ir jose nėra dvasios, taigi ačiū Jums už šitą dvasią. Man labai patiko jūsų šūkis „Mums pakeliui“. Vos atėjus jis tarytum apgaubia, o tai, kas eina iš širdies, ir yra svarbiausia.

Ko palinkėtumėte mūsų gimnazijos bendruomenei?

Norėčiau, kad jūsų neužmirštų, kad tiems, kurie ateis, sugebėtumėte perduoti tradicijas, kurias turite. Vien pamačiusi jūsų filmuką ir laikraštį labai didžiuojuosi, kad yra tokios mokyklos.

Vytas Aputis (mokytojas) Kazlų Rūdos Kazio Girnio gimnazija

Ar jums patiko leisti laiką Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje?

Taip, labai originalu, šioji tokia konkurencija, kuri verčia pasitempti, atsiveria saviraiškos galimybės.

Ar sunku atrasti talentingą mokinį?

Labai sunku. Tai yra labai subjektyvu, nežinau, kaip komisija vertins, į ką orientosis, nes darbai yra pakankamai vienodo lygio. Jeigu man reikėtų rinktis, pakankamai ilgai galvočiau. Visi darbai yra įdomūs ir originalūs.

Kas jums yra dailė — malonumas, hobis ar sunkus darbas?

Malda, nes malda yra kūryba. Kaip ir dailė. Bet kuri sritis, susijusi su ramybe, meditacija, koncentracija.

Daiva Sasnauskienė (mokytoja) Kauno rajono Kulautuvos pagrindinė mokykla

Kokias mintis jums sukėlė buvimas Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje?

Norėčiau pagirti jūsų mokyklą, visą olimpiados šventę. Buvome labai linksmai ir garbingai priimti, labai puikiai įsikūrėme, labai gerai

praleidome laiką. Man ši olimpiada yra 7-oji respublikinė, bet būtent ši paliko didžiausią įspūdį. Labai gražus visas mokyklos puošimas, dekoracijos. Ir visur juntama Vytauto Didžiojo dvasia.

Dovilė Rudzenskė (Vilniaus dailės akademijos Grafikos katedros koordinatorė)

Ar sunku iš galybės darbų išrinkti meniškiausią?

Be galo sunku, nes visus reikia apžiūrėti, padiskutuoti, į juos įsigilinti.

Kokie kriterijai nulemia laimėtojo darbo išrinkimą?

Vertinami visi pateikti darbai ir jų pristatymai. Vertinamas tiek kūrybiškumas, tiek meninės raiškos gebėjimai, estetika bei pateikimas.

Kas jums yra dailė — malonumas, hobis ar sunkus darbas?

Tam tikra prasme būdas gyventi, iš kitos pusės — būdas išeiti iš rutinos ir truputį leisti sau panku pabūti, leisti sau atsiriboti.

Jonas Kazlauskas (Vilniaus dailės akademijos Menų mokslų profesorius)

Kodėl jums, paaugliams, mažoms asmenybėms, svarbu mokytis dailės?

Tuo metu, kai aš mokiausi, dailė nebuvo toks svarbus dalykas. Buvo akcentuojama matematika, lietuvių kalba (realūs dalykai). O dailė yra vaizduotė. Dailės mokymasis yra pasaulio matymas. Kai mokaisi dailės, mokaisi stebėti, žiūrėti. Dailės matymas juk yra viso pasaulio suvokimas, o pasaulis juda jums nesuvokiama kryptimi ir mes jo negalime suvaldyti, jis jums nepriklauso, mes turim prie jo prisiderinti. Tie žmonės, kurie yra daug pasiekę, turi santykį su daile, todėl dailės svarbą būtina suvokti kiekvienam iš mūsų.

Kas jums yra dailė — malonumas, hobis ar sunkus darbas?

Man dailė yra tai, be ko aš negaliu gyventi, čia yra gyvenimas.

Jaunieji žurnalistai pakalbino ir **Ievą Radzevičiūtę, olimpiados nugalėtoją.**

Kokie tavo įspūdžiai po dailės olimpiados?

Puikūs, jaučiuosi nuostabiai, tikėjausi, kad pateksiu į dešimtuką, tačiau jog užimsiu pirmąją vietą, nedrįsau nė pagalvoti.

Kas tau yra dailė — malonumas, hobis ar sunkus darbas?

Tai man tikrai nėra sunkus darbas, tai yra kas aš esu, mano gyvenimas, būdas atskleisti visa tai, ką galvoju ir jaučiu.

Ar sunku buvo sugalvoti piešinio idėją?

Žinote, aš linkusi prieštarauti ir maištauti. Daug kas mėgsta kopijuoti ir piešti tai, ką jau esame matę, ir tik savaip interpretuoti, o aš bandžiau rasti tai, kas yra neapčiuopiama, kas yra, bet mes nematome. Piešinyje kalbėjau apie tapatybę, lietuvių identitetą.

Olimpiados dienas labai gražiai apibendrino **Laima Rutkauskienė, Švietimo ir mokslo ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyresnioji specialistė.**

Kokie jūsų įspūdžiai po dailės olimpiados?

Štai mes jau turėjome 24-ąją šventę ir šioje olimpiadoje siekis buvo kaip ir kiekvienais metais: surasti prasmingą menininko išraišką, o menininkui parodyti savo išskirtinumą bei sėkmės kelią. Tačiau šiais metais viskas viršijo lūkesčius taip, jog įspūdžiai liko patys geriausi.

Kaip manote, ar Trakų Vytauto Didžiojo gimnazija įveikė jai patikėtą darbą?

Tikrai taip, buvome labai šiltai bei maloniai priimti. Buvome gražios aplinkos apsuptyje, o bendrauti su Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos bendruomene buvo vienas malonumas, nes matėme tiek draugiškų, tiek malonių veidų ir visi buvo pasiruošę padėti. Labai malonus parodytas dėmesys ir tikiuosi, kad mes taip pat palikome jums gražių prisiminimų.

Jaunieji žurnalistai, 1c

MŪSŲ DIENOS – KAIP ŠVENTĖ

Abiturientus sveikina jų auklėtojos.

Brangūs mano 4a klasės auklėtiniai, abiturientai. Mano džiaugsmas ir rūpestis, kuris trunka jau aštuonerius metus. Per tą laiką kartu iš 25 klasės narių paliko patys ištvermingiausi, atkakliausi - 12. Jūsų nedaug, bet didžiuojuosi Jumis, nes esate aktyvūs gimnazijos gyvenime, garsinate ją įvairiuose konkursuose, atstovaujate olimpiadose. Na, o šiandien, jau pasiekus finišo tiesiąją, gal ir banaliai, bet noriu palinkėti jums sėkmės. O kaip pasiekti sėkmės gyvenime? Duosiu jums du patarimus.

Pirma, ieškokite protingesnių už save. Jų nedaug, bet yra. Klausykite, klausykite, dėkitės į galvą ir nesiginčykite. Skaitykite — tai yra lengviausias kelias pasiskolinti išminčių smegenis.

Antras — darykite gera žmonėms. Savo gyvenime jūs tūkstančius kartų matysite, kaip Blogis ir Neteisybė triumfuoja, o dažnai laimi tie, kurie meluoja ir pataikauja. Tačiau taip pat pamatysite, kad Blogio triumfas nublanksta prieš vieno gero poelgio ar sprendimo pergalę.

Ir atminkite, Gėris visada laimi ne tik filmuose, Jis visada laimi ir tikrame gyvenime. Sėkmės Jums visiems.

Loreta Makarevičienė, 4a klasės vadovė

Mieli 4b klasės abiturientai, prasmingai kartu praleistas laikas remiasi į kartu nuveiktus darbus: pasiekimus, kūrybiškumą, prasmingą kasdienybę. Kartu nemažai diskutuota, aptarta įvairių situacijų, kurios jus augino kaip asmenybes, gebančias matyti ir gerbti kito žmogaus nuomonę, argumentus — tai svarbi socialinė kompetencija. Asmenybės, šeimos laimė bei profesinė lyderystė remiasi į toleranciją ir gebėjimą priimti kitokią poziciją. Jūs esate tie mokiniai, kuriems teisingumas, objektyvumas — etiniai prioritetai. Ieškant teisingumo mokėtės suprasti teisingumo reliatyvumą ir kompromisų svarbą. Taip pat didžiuojuosi jūsų ryžtu įrodyti savo kūrybiškumą: savarankiškai

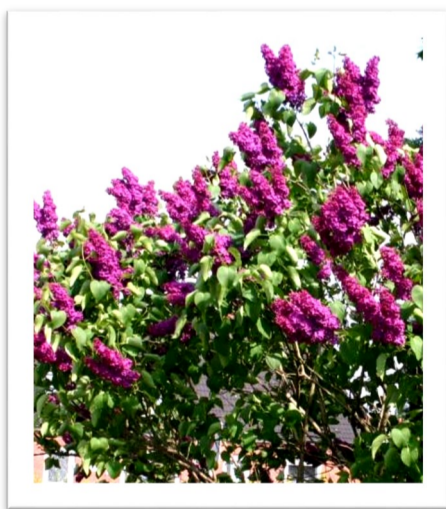
sukurti spektakliu, kurio visas detales sužinojau tik po spektaklio... Jūs pranokote savo mokytoją, nes nustebinate ir prajuokinate žiūrovus. Šaunuoliai! Jūs įrodėte, jog turite poreikį grožiui ir estetiškai aplinkai — jūs patys kūrėte savo klasės erdvę. Tikslui pasiekti reikėjo įdėti daug sunkaus darbo, jautėtės pavargę, tačiau pakylėti. Ir tai buvo nuostabu!... Mielieji, gyvenime aptiksite įvairių vertybių — būkite atidūs ir drąsūs matuodami jų tikrumą savo širdimi. Nors visuomenė ir nusistato stereotipines vertybes, tačiau tiesa ta, kad žmogus turi būti labai budrus kurdamas savo prasmingą ir laimingą gyvenimą.

Jūratė Budvydienė, 4b klasės vadovė

Džiaugiuosi tuo, kokie esate ir kokį pėdsaką paliekate mokykloje, — kūrybingi, ambicingi ir originalūs (juk taip dažnai kartojote frazę: „Mes — išskirtinė karta“!). Būtent iš Jūsų galima pasimokyti tvirtai laikytis savo nuomonės, savarankiškumo, laisvumo, nepriklausomybės. Tikiu, kad kiekvienas iš Jūsų atėjote į žemę tam, kad ką nors svarbaus pasakytumėte pasauliui ir atrastumėte savo kelią, kur slypi Jūsų tobulybė. Todėl išsikelkite tikslą savo gyvenimui, stenkitės surasti tai, kas nuolat stebintų, teiktų džiaugsmo, ir mėgautėtės gyvenimu... Tegul kiekviena Jūsų diena būna lyg saulės patekėjimas, kad kaskart vis labiau suprastumėte save, vis labiau tikėtumėte Jus mylinčiais žmonėmis. Nepraraskite širdies šilumos, nesistenkite visiems įtikti, išlikite savimi. Nebijokite savo troškimų, gerbkite savo siekius, branginkite svajones, o sunkumus priimkite kaip iššūkius.

Pakilkite iš mokyklinio suolo išdidžiai kaip paukščiai — į savo svajonių dangų. Tikiu Jumis! Tegul pasaulis įsitikina, kad Jūsų svajonės išsipildys!

Sigita Zalitienė, 4d klasės vadovė

Aštuonerius metus kartu ieškojome atsakymų į lengvus ir sunkius klausimus. Mokykloje buvote mažaisiais princiais, einšteiniais, kolumbais, ieškojote, o gal ir radote savąją rožę, kurią reikia nuolat puoselėti, auginti, mylėti. Jūs — tai tie žmonės, kuriuos galiu vadinti *mano* auklėtiniai. Buvote ir esate svarbūs, išskirtiniai, mieli.

Sigita Misevičienė, 4c klasės vadovė

Linkėjimai Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečio abiturientų kartai

Žydinčios alyvos, vasariškas vėjelis bei šiltėjantys ežerai atlydi vieną gražiausių gimnazijos metų etapų — abiturientų paskutines pamokas, jaukius pašnekesius per pertraukas ir gražiausias mokyklines šventes...

44 abiturientų karta — kūrybiška, veržli ir nepaprastai savita. Gimnazijos kutūroje lieka prisiminimas mokinių, kurie ryžtingai atmeta stereotipinį mąstymą, jaučia stiprų poreikį asmenybės individualumui, teisingumo paieškoms ir suvokimui, vertybe laiko kūrybinėje, sceninėje erdvėje sukurti save reprezentuojančią žinutę, kurioje ir jaunystės estetika, ir taikli kritika, ir brandus gyvenimo situacijų vertinimas. Tai jaunimas, kuris Mokytojui padėjo padovanodamas labai gardžios ruginės duonos... ir dalyvaudamas konkursuose suformulavo poziciją, jog mokytis — tai auginti asmenybę, tai taip atsakinga, jog patikėtina tik patiems talentingiausiems, sėkmingiausiems.

Mieli abiturientai, jūsų kompetencijų įvertinimas primena, jog jums atėjo laikas pakelti sparnus... ir išmėginti save tolimesniuose gyvenimo etapuose: akademinėse erdvėse, kuriant ir vystant verslus, siekiant sporto aukštumų, atstovaujant Lietuvą užsienyje ar tiesiog sąžiningai atliekant savo kasdieninį darbą. Tačiau žmogiškumo esmė dažnai remiasi į gebėjimą pasidžiaugti dabartimi, gebėjimą kurti gyvenimą vadovaujantis asmeninėmis vertybėmis, gebėjimą gerbti savo šeimą, mokyklą, tėvynę. Tikime jūsų perspektyvomis, veržlumu, kūrybingumu, ambicijomis siekti geriausio rezultato. Juk Jums garbė teko tapti Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečio abiturientų karta!

Jūratė Budvydienė, 3-4 klasių koncentro vadovė

MŪSŲ DIENOS – KAIP ŠVENTĖ

Abiturientės kalba

Paskutinis skambutis... Pagaliau. Pagaliau atėjo ta diena, iki kurios mes skaičiavome ištisas šimtą dienų. Atrodo, turėtų palengvėti, kad baigėsi tas sudėtingas laukimas, bet... Atėjus šiai džiugiai šventei mūsų viduje įsijungia naujas savotiškas laukimo režimas. Juk paskutinis skambutis – ne svarbiausia diena abiturientui. Juk prieš akis — atestatų įteikimas ir išleistuvės – šventės, po kurių mes pradėsime naują savo gyvenimo etapą. Būtent dėl šios priežasties paskutinis skambutis dažnai lieka šešėlyje. Visi taip skuba, kad net nebando suprasti, kokia prasminga yra ši šventė. Todėl aš siūlau akimirksniui stabtelėti ir mintyse žengti žingsnį atgal. Ką reiškia paskutinis skambutis?

Ši diena — tai atsisveikinimas su Mokykla. Atsisveikinimas ne tik su pastatu, kurio sienos saugojo mus daugelį metų, bet ir su žmonėmis. Tai — paskutinė proga tarti „ačiū“ Auklėtojoms, kurios mus globojo ir per visus metus rūpinosi beveik kaip tikros mamos. Paskutinė proga padėkoti mokytojams, kurie puikiai išmokė ne tik savo disciplinos pamokų, bet ir pažėrė gyvenimiškos išminties. Ši šventė yra galimybė pasakyti „dėkui“ Direktorei, kuri niekada nevengia padėti mokiniui bėdoje ir tikrai yra ne vienam iš mūsų pagelbėjusi. Šią dieną turime padėkoti ir žmonėms, kurie išleido mus į gyvenimo, o kartu ir mokyklos kelią – mūsų tėvams. Juk būtent jie sunkiomis akimirkomis buvo mūsų ramstis, visada mus palaikė ir nenustojo mumis tikėti. Ir, žinoma, be tėvų nebūtų ir mūsų — 44 – tosios laidos.

Kalbant apie 44 – ają laidą ir mūsų tarpusavio santykius... Turbūt dabar tikitės, jog pasakysiu jau klišiniu tapusį sakinį „Mes visi esame draugai“. Bet juk tai nėra visiška tiesa. Žinoma, kiekvienas čia turime žmonių,

kuriuos galime vadinti savo draugais. Turime įdomių pašnekovų, su kuriais pokalbių ilgėsimės dar ilgą laiką po mokyklos baigimo. Čia yra žmonių, su kuriais susitinkame tik bendrų renginių metu. Žinoma, yra ir asmenų, kuriems jaučiame net antipatiją. Šie susidūrimai su žmonėmis, turinčiais kitokią nuomonę, priešingas vertybes, kitokius nei mūsų hobių savotiškai paruošia mus ateičiai ir išmoko bendravimo subtilybių, ugdo kantrybę ir moko bent pabandyti suprasti kitą. Ir už tai kiekvienam savo laidos žmogui mes turėtume padėkoti. Ir šiandien tam – puiki proga, nes ši šventė – vienas iš paskutinių kartų, kai mes esame visi drauge.

Atsisveikinimas su mokykla turėtų reikšti ir savotišką atsisveikinimą su pačiu savimi. Bet taip nėra. Kažkur giliai viduje visuomet glūdės prisiminimai apie mokyklą. Apie naujas pažintis, kurios į gyvenimą įnešė daug džiaugsmo. Apie išdaigas, kurios vyksta, kai mokytojai nemato. Apie pykčius tarpusavyje. Apie nevaldomą juoką pertraukų metu. Kiekvienas iš mūsų turi ką prisiminti ir išėję iš mokyklos išsineš ne tik žinių bagažą, bet ir atsiminimų.

Kyla klausimas – ar mokykla prisimins mus? Deja, bet sunkiai. Perfrazavus vienos nuostabios mokytojos, mano auklėtojos Sigitos Misevičienės, žodžius, mūsų vietą mokykloje užims kiti. Mes čia būsime tik svečiai. Atėję aplankyti mėgstamo mokytojo galime ir nusivilti, nes kad ir kaip jam bus malonu mus matyti, mokytojas gali neturėti laiko su mumis pasikalbėti – jis skubės į pamoką pas kitus, pas mokinius. Ir taip, bėgant metams, mes vis labiau grimsime į užmarštį. Todėl, kad mokykla niekada mūsų nepamirštų, mes paliekame jai prisiminimą apie 44 – ają laidą!

Abiturientų vardu -

Ernesta Lenkauskaitė, 4c

44 - IOS LAIDOS ABITURIENTAI ATISISVEIKINA SU GIMNAZIJA

Atsisveikindami su mokykla, abiturientai atsakė į tradicinius „Klaustuko“ klausimus.

1. *Ką norėtum veikti baigęs gimnaziją?*
2. *Ko labiausiai bijai ir labiausiai lauki?*
3. *Kokią pamoką prisiminsi visą gyvenimą?*
4. *Ko palinkėtum būsimiems dvyliktokams?*
5. *Ko paprašytum auksinės žuvelės?*

Mindaugas Kondrotas, 4d

1. Baigęs gimnaziją norėčiau patirti gyvenimą, performuoti save ir tapti stipresnis žmogus.

2. Labiausiai bijau, kad niekas nepasikeis, kad liksiu stovėti vietoje, kad kiekvieną dieną vis labiau gailėsiuosi, kad nieko nepasiekiau. Labiausiai laukiu naujų pažinčių, naujo savarankiško gyvenimo.

3. Turbūt nėra nieko, ką galėčiau pamiršti. Buvo ir tragedijų, ir komedijų, bet nieko, kas mane pakeistų.

4. Būsimiesiems dvyliktokams linkiu stiprybės.

5. Auksinės žuvelės paprašyčiau perkelti dabartinį mane penkerius metus atgal, kad galėčiau padaryti, ko nesugebėjau, kad ištaisytų tai, ko gailiuosi.

Ernesta Lenkauskaitė, 4c

1. Po gimnazijos baigimo ne tik noriu, bet ir planuoju stoti į Vilniaus Universitetą. Planuoju studijuoti mediciną. Taigi, iš mokinės noriu virsti studente.

2. Mano didžiausia baimė nieko nenustebins. Tai egzaminai. (Nors gerai pagalvojus, net už egzaminus baisiau šunys ir vapsvos ☺). Labiausiai laukiu birželio 22 d. 13 val., nes būtent tuo metu būsiu parašiusi visus egzaminus ir nuo širdies nukris didelis rūpestis. Laukiu to palengvėjimo.

3. Visą gyvenimą prisiminsiu chemijos pamoką 11 klasėje, kai laboratorinio metu belaikant mėgintuvėlį jis sprogo.

4. Būsimiesiems dvyliktokams palinkėčiau kuo greičiau apsispręsti dėl ateities planų, išmokti planuoti savo laiką, rasti laiko poilsiui ir miegui.

5. Sakoma, kad negalima norų ir svajonių atskleisti, nes jos neišsipildys, todėl paliksiu tai paslapyje.

Daumantas Juknevičius, 4b

1. Baigęs gimnaziją planuoju stoti į universitetą, ekonomikos inžinerijos specialybę.

2. Labiausiai bijau blogai išlaikyti egzaminus. Labiausiai laukiu įstojimo į universitetą. Noriu susirasti naujų pažįstamų,

įgyti naujos patirties.

3. Lietuvių kalbos pamoką pas Birutę Paltanavičienę, kai ji leido dainuoti liaudiškas dainas.

4. Palinkėčiau labai didelio susikaupimo, noro darant namų darbus bei gerų egzaminų rezultatų.

5. Paprašyčiau gerų egzaminų rezultatų bei sėkmės universitete.

Jogaila Žymantas, 4c

1. Po gimnazijos norėčiau visą savo laiką sutelkti į muziką ir jos kūrybą. Norėčiau keliauti ir susipažinti su įdomiais žmonėmis.

2. Labiausiai baiminuos savo tikslų nepasiekimo.

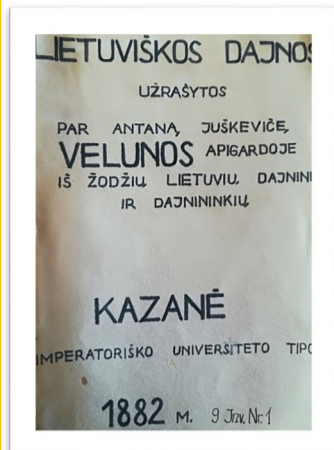
3. Niekad nepamiršiu daugumos lietuvių kalbos pamokų. Nors dalykas man ir nėra be galo įdomus, tačiau mokytoja Sigita Misevičienė paverčia viską įdomiomis temomis.

4. Nesijaudinti, nes bus sunkiau.

5. Paprašyčiau daugiau noro mokytis.

NORIU PAŽINTI. NORIU ŽINOTI. NORIU SUPRASTI.

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos muziejuje saugomos knygos istorija

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos neformalioje veikloje mokiniai atkreipė dėmesį į seną knygą. Knyga išleista labai seniai, 1882 m., Kazanėje imperatoriško universiteto tipografijoje. Tuo metu Lietuvoje buvo draudžiama spauda lietuviškomis raidėmis. Knygos autorius Antanas Juška. Ant knygos viršelio parašyta „Lietuviškos Dajnos užrašytos per Antaną Juškevičę, Velunos apigardoje iš žodžių Lietuvių daininkų ir dainininkų“.

Knygą muziejui padovanojo muziejaus sumanytoja ir įkūrėja - vokiečių kalbos mokytoja Elena Štuopienė. Knyga pavaldė iš senelio Liudviko Šimkevičiaus.

Neformalioje veikloje dalyvaujančios mokinės Kamilė Agintavičiūtė, Aušra Bikauskaitė, Evelina Kvietkauskaitė praėjusiais mokslo metais lankėsi Antano ir Jono Juškų muziejuje Vilkijoje. Šiais mokslo metais merginos lanko neformalaus ugdymo būrelį „IT projektų vadyba ir komandinis darbas“. Jos mokosi bendradarbiauti, taikyti informacines technologijas istorinės informacijos išsaugojimui ir perteikimui platesniam visuomenės ratui. Merginos skenuoja ir fotografuoja Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos muziejaus eksponatus. Mokinės naudodamos interneto paieškos sistemas ieško informacijos ir įdomių istorinių faktų apie muziejaus eksponatus kuriamam tinkalapiui. Joms kilo labai daug klausimų apie knygą ir knygos autorių. Kuo svarbūs Lietuvai Antanas ir Jonas Juška, kodėl leista spausdinti lietuvių kalba knygą Rusijos imperijoje, kai Lietuvoje draudžiamas knygų spausdinimas lotyniškais rašmenimis. Norėta daugiau sužinoti apie knygą, kuri perduodama iš kartos į kartą kaip palikimas.

Surinkta informacija norima pasidalinti su laikraščio skaitytojais.

XIX a. II pusės lietuvių tautosakos mokslui didelę reikšmę turėjo brolių Antano ir Jono Juškų veikla. Jie pasireiškė kaip uolūs lietuvių dainų rinkėjai ir leidėjai. Antanas Juška užrašė 7000 dainų tekstų ir 1852 jų melodijas. Nepaisydami carizmo vykdomos nacionalinės priespaudos politikos, broliai Juškos, padedami rusų mokslininkų, paskelbė žymią dalį savo surinktų dainų (2772 vienetus). Jonas Juška knygos pratarėje akcentavo, jog spausdinti siūlomos dainos yra surinktos tiesiog iš paprastų neraštingų darbininkų ir užrašytos jų darbo metu. Tai buvo argumentas knygai spausdinti.

Norėtume perteikti Vilkijoje esančio Antano ir Jono Juškų muziejaus įkūrėjo Arūno Sniečkaus pasakojimą apie dainų rinkėjų jaunystę.

Antanas Juška gimė Čekiškės valsčiuje 1819 metais smulkaus bajoro šeimoje. Tėvams neišgalint leisti vaikų į mokslus vyriausioji dukra nuėjo tarnauti, kad paremtų brolių studijas. Vyresnysis brolis Jonas studijavo Charkove filologiją, jaunesnysis Antanas ruošėsi tapti kunigu. Už puikius pasiekimus moksluose iš caro gautą aukso medalį (lietuviui reikėjo bent kelis kartus pranokti slavą, kad nusipelnytų tokio apdovanojimo!) Jonui teko parduoti, nes broliui Antanui rengiantis priimti kunigystės šventimus pritrūko pinigų sutanai. Caras šitokio akibrokšto neatleido – Jonui užsidarė pranašautas mokslo vyro kelias, tad visą gyvenimą teko dirbti paprastu mokytoju Rusijoje.

Antanas kunigavo Pušalote, Veliuonoje, Vilkijoje, Alsėdžiuose. Savo elgesiu ir gyvenimo būdu ir pykino, ir juokino tenykščius bajorus. „Gėdą savo luomui daro, viską muzikams išdalija, vaikšto apibrizgęs...“, piktinosi amžininkai. Ukmergėje Antanas Juška pradėjo užrašinėti senovinių lietuviškų dainų žodžius, o kad jų melodijos amžių užmarštin nenugrimztų, per metus išmoko groti smuiku ir fortepionu. Išgirdęs, kad Vilkija garsėja savo dainininkais, sugalvojo rašyti laišką vyskupui Motiejui Valančiui ir prašyti pažeminamas pareigose, kad tik galėtų Vilkijoje kunigauti. Vyskupui nesutikus su tokiu prašymu Antanas net sutaną pagrasinęs nusiimti! Vyskupui teko nusileisti, ir 1862 m. Antanas Juška pradėjo kunigauti Vilkijoje. Beje, atkaklusis kunigėlis, su vyskupu iš pradžių

susirašinėjęs lenkiškai, galų gale pasiekė tikslą – paskutinysis vyskupo jam skirtas laiškas jau buvo parašytas lietuviškai.

Mūsų laikus pasiekė linksma istorija apie tai, kaip kunigėlis Antanas Vilkijos krašte dainų karalienę rinko: karalienė turėjusi tapti storiausių kasų savininkė, padainavusi gražiausią dainą, sušokusi linksmiausią šokį ir pigiai pagaminusi skaniausią patiekalą. Varžytis susirinko moterys ir merginos net iš 39 kaimų! Laimėjo kukli mergaitė iš Valantiškių, visus sužavėjusi savo dainomis ir šaltiena, pagaminta iš žvirblių.

Per Lietuvą nuvilnijus 1861- 1863 m. sukilimui Antanas Juška neliko nuošalyje ir už tai net 9 mėnesius buvo kalinamas. Pasak liudininkų, „atgavęs sąmonę kalėjime reikalavo popieriaus, kad dainas galėtų užrašyti...“. 1863 metais išleidžiama jo „Abėcėla“, kurioje vietoje lenkiškų sz ir cz vartojamos š ir č. Kunigaujant Alsėdžiuose išleidžiamas jo parengtas lietuvių- latvių kalbų žodynas, už tai latviai vėliau jį išrenka Latvių kalbos komisijos garbės pirmininku.

Gyvenimo pabaigoje jau sunkiai sirgdamas Antanas Juška išvyko pas brolių į Kazanę, kad bendromis pastangomis galėtų išleisti raštus – už savo pinigus ir be teisės leisti Lietuvoje. Pusiau paralyžiuotam Antanui teko perrašinėti savo paties surinktą žodyną, broliui Jonui - rūpintis dainų rinkinio išleidimu. 1880 m. lapkričio 1 d. jau mirties patale gulinciam Antanui brolis Jonas atnešė „Lietuviškas dainas, užrašytas Antano Juškevičiaus“ (1 t.). Antanas ir užgeso su knyga rankose... Du prašymus pareiškęs prieš mirtį: palaidoti „ant Nemuno kranto po ošiančiais medžiais“ ir dainų rinkinį nuvežti į Veliuoną jo mylimiausiai dainų karalienei Rozalijai Cvirkienei. Abiems prašymams buvo lemta išsipildyti: nors broliai Juškos buvo palaidoti Kazanėje, 1990 metais jų palaikai buvo pergabenti į Lietuvą ir palaidoti Veliuonos bažnyčios šventoriuje.

Nepaprasta istorija nutiko dainynui: iš Rozalijos Cvirkienės jį pasiskolino keliavęs į Ameriką kunigas Juozas Montvila. Nuvykęs pas garsiąją Juškų mūžą jis prašė: „Teta, būk gera, paskolink man tą knygą. Aš keliausiu į Ameriką, pririnksiu pas lietuvius išeivius daug pinigų, atspausdinsime tūkstančius knygų ir parvešime į Lietuvą išplatinti“, – pasakojo A. ir J. Juškų etninės kultūros muziejaus direktorius Arūnas Sniečkus. 1912-ųjų balandį kunigas įsėdęs į plaukiantį Amerikon „Titaniką“. Su kitais lietuviškais leidiniais jis vežė ir A. Juškos pirmąjį dainų rinkinį. Praėjus šimtmečiui po „Titaniko“ katastrofos Lietuvą pasiekė žinia, kad garsaus amerikiečių režisieriaus Jameso Camerono pastangomis nuleisto į vandenyno dugną zondo pagalba buvo iškelti daiktai, tarp kurių – maišas su lietuviška spauda bei A. Juškos knyga. Lietuvos muziejininkai svajoja, kad kada nors ši svarbi ir vertinga knyga grįš į Lietuvą...

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos muziejuje saugoma knyga yra labai vertinga ir įdomi. Nemažai tekstų paskelbta tarmiškai su aniems laikams būdinga transkripcija. Kazanėje išleistus Lietuviškų dainų tris tomus (1880-1882), kurių pirmajame paskelbtos Pušiloto ir Veliuonos, antrajame - Veliuonos, Trečiajame Veliuonos ir Alsėdžių apylinkių dainos bei Peterburge išspausdintos Lietuviškos svodbinės dainos (1883). A. Juškos Lietuvių svodbinių dainų klasifikacija, paremta dainų ryšiais su vestuvių apeigomis ir papročiais, yra labai rimta ir motyvuota. Ji padeda suprasti ir atskleisti idėjinį meninį turinį, jų vietą liaudies gyvenime. Toks A. Juškos pateiktas vestuvinių dainų grupavimas ir grupių pavadinimai išgalėjo lietuvių folkloristikoje ir tapo vestuvinių lietuvių liaudies dainų klasifikacijos tradicija.

- Antanas Mockus. BroLIAI Juškos. Lietuvių liaudies dainų rinkėjai ir leidėjai. V.2003. psl. 126.
- <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-01-08-rasa-baskiene-broLIAI-juskos-dege-meile-lietuviu-kalbai/112407>
- Mockus. BroLIAI Juškos. Lietuvių liaudies dainų rinkėjai ir leidėjai. V.2003. psl. 165
- Mockus. BroLIAI Juškos. Lietuvių liaudies dainų rinkėjai ir leidėjai. V.2003. psl. 167
- Naudotasi Arūnas Sniečkaus pasakojimai A. ir J. Juškų etninės kultūros muziejus.

*Marija Suščinskienė, informacinių technologijų mokytoja
ir Daiva Janutaitienė, istorijos mokytoja*

JAUNŲJŲ LITERATŲ KŪRYBA

47-ąjį kartą Pasaulinė pašto sąjunga (PPS) rengia jaunimo epistolinio rašinio konkursą,
2018 metų tema: „Įsivaizduok, kad esi laiškas kelijantis laiku. Ką norėtum pranešti savo skaitytojams?“

Spausdiname mūsų gimnazijos 7a klasės mokinės rašinį:

Labas, nepažįstama būtybe, skaitanti mane,
esu žmogaus užrašytos mintys, ilgą laiką keliaujančios laiško pavidalu.
Mane vis skaito ir skaito, o ar kažką įsimena, ar pasimoko, nežinia.

Juk žmonės tokie paslaptingi, jų minčių niekada neperprasi. Štai jie kariauja, apimsta, vėl kariauja, žudo draugus, gal net artimuosius, tada verkia dėl savo klaidų... O tada žmonės vėl sugalvoja, kad jiems nebesvarbu. Patikėk, mielas, daug mačiau, daug stebėjau ir daug raudų klausiausi skriedamas pasaulio meridianais.

Dar nei šimto metų nepraejo, kai baigėsi Antrasis pasaulinis karas. Daug žmonių liko be šeimų, be namų. Miestus pradėjo atstatinėti, o jaunų žmonių širdyse vėl sužibo viltis gyventi, mylėti... Štai susitinka dvi jaunos širdys. Abi jaučia potraukį bendrauti, kartu leisti laiką, šypsotis viena kitai. Tačiau šis naujai užgimęs jausmas – nusižengimas įprastoms bendravimo normoms. Visiems įkalta į galvas – negalima mylėti ir kurti šeimos su tos pačios lyties asmeniu.

Bet įsimylėjusių merginų širdys pilnos vilties, svajonių, jog jų šeimos jas supras. Slenka dienos, savaitės, mėnesiai ir metai. Jos slapstosi dvejus metus: laikosi už rankų, nubraukia ašarą, su kiekviena diena vis labiau viena kitą myli.

Visada jomis grožėdavausi. Mačiau ne išsigimimą, kaip kai kurie pasakytų, mačiau tikrą meilę. Dar vieni metai pralėkė, kol jos drįso ištarti pirmą „myliu“. Tai buvo jausmas, dėl kurio jų akyse žybteldavo šviesos blyksnis, užslinkus niūriai dienai. Viena jų buvo tada, kai mirė vienos jų tėvas. Mamai likus vienišai, dukra nusprendė pasakyti tai, ką slėpė savyje. Juk paskutiniai tėvo žodžiai, pasakyti prieš išeinant anapus, buvo: „Motinai savo pasakyk, aš žinau viską jau labai seniai ir žinok, myliu tave visokią ir stipriai“. Kankinosi mergina labai ilgai, ar suprato tėvo žodžius teisingai?.. Bet vos susivokė, stryktelėjo, griebė savo artimą žmogų už rankos ir nulėkė prie gimtųjų namų durų. Rado savo motiną, sėdinčią ramiai krėsele prie židinio.

– Mama, reikia pasikalbėti, – merginos kojos ir balsas drebėjo, kai moteris, vadinama mama, šaltu žvilgsniu nužvelgė susipynusius merginų pirštus. – Manau, jog turėtum žinoti, – pažvelgė į mylimą draugę, kurios ranką laikė ir plačiai nusišypsojo. Ji negalvojo, kad reikia daug žodžių tam suprasti.

– Paleisk jos ranką, – balso tonas buvo griežtas, gal net kiek rūstus ir jis tikrai sugebėjo nublukinti dukters šypsena. – Girdėjai? Paleisk. Ir kad daugiau jūsų kartu niekada nematyčiau. Išsigimimas.

Dukros ranka tik stipriau suspaudė draugės delną, ašaros sužibo akyse... Moters žvilgsnis buvo labai rūstus, veriantis kiaurai. Dukra suabejojo. Ašarotomis akimis pažvelgė į sunerimusią mylimąją. Tada jos žvilgsnis nukeliavo iki susipynusių jų pirštų.

– Nepaleisk, – draugės balsas labai tylus, lūžinėjantis, kupinas baimės. – Mes ištersim, tik nepalūšk.

– Atleisk, – ašaros rieda veidu, jai tyliai kūkčiojant. – Aš tikrai to

nenorėjau...

Daugiau tą dieną tuose namuose nieks neištarė nė žodžio. Tik kaimynai kalbėjo, jog matė, kaip iš našlės namų išbėga jauna apsiašarėjusi mergina ir klumpa kelyje. Po kelių dienų kurtinančios tylos pasklido kalbos, jog kažką rado upėje... Miestely mažai kas apie tai kalbėjo, juk būta ir seniau nelaimingų nutikimų. Deja, tik draugė žinojo tiesą.. Likusi viena su savo motina, ji dienų dienas tylėjo. Bet mamai tai buvo vis tiek. Pasak jos, tai buvo gėdinga ir apie tokius santykius net galvoti yra nuodėmė...

Bet skriedamas pro merginos namus matydavau, kad ant tos moters dukters veido daugiau niekada nenušvito šypsena. Slinko laikas, o aš keliaudamas vis prisimindavau liūdną jos veidą ir tai, kaip ji naktimis keikė save, kad pasirinko moterį, kuri ją smerkė vietoj tos, kuri be proto mylėjo.

Esu laiškas, kelijantis laiku, ir galiu patvirtinti, jog tokie ar panašūs įvykiai nepriklauso nuo laikmečio. Tavo prosenelių laikais taip buvo, gal vis dar yra ir tavo laikais. Neaišku, ar išnyks ateityje. Neaišku, ar tolerancija priklauso nuo laikmečio, ar nuo žmogaus.

Per tiek laiko jau supratau, jog daugumai nelabai rūpi, ar kitas juda, kalba, ar kvėpuoja. Daugumai terūpi jų pačių kailis, jų gyvenimas, jų žirgluojimas į priekį. O juk tiek pažadų dalina, tiek melo barsto! „Šioj šaly bus gera gyventi: jokio karo, jokios diskriminacijos, bus saugu!“ Argi ne kažką panašaus girdite? Ir jei bandai save įtikinti, kad kam nors rūpi anoreksijos ar bulimijos kamuojami žmonės, homoseksualai ar transseksualai, neįgalieji, asmenys, sergantys depresija, nuolat patiriantys milžinišką kasdienį nerimą, turintys priklausomybę ar būsiami savižudžiai, galiu tau pranešti, jog klysti – na, nebent gyveni tobuloje ateityje, po 2018 metų, kur nėra diskriminacijos. Bet, kaip jau sakiau, daug mačiau ir tikrai nė karto nebuvo taip, kad žmogus išliptų iš duobės, kurią pats sau išsikasė...

Noriu, kad žinotum, aš tikiu, jog esi stipriausia ir gražiausia būtybė pasaulyje! Viskas, ko tau reikia, tėra tikėjimas savimi. Net ir sunkiausiose situacijose privalai išlikti kuo stipresnė, atrasti spindulėlį šviesos! O tam, kad sugriautum nereikalingas sienas su užrašu „Aš ne Daunas, aš žmogus. Jei sergi vėžiu, nesi vėžys“, pasitiek draugus, šeimos narius ir tikėjimą. Kartoju: tu – žmogus. Tik tau spręsti, ką veiksi su savo gyvenimu.

Tikėk, kad tavo sprendimai gali sukurti kažką svarbaus! Gal net sutrypti nuo senų senovės įsigalėjusią tvarką.

Laiškas, parašytas labai seniai, galbūt tau dar net negimus.

